

Coping with the crisis: challenges to migrant entrepreneurship in Athens at a time of recession and austerity

Panos Hatziprokopiou and Yannis Frangopoulos

Department of Spatial Planning & Development, Aristotle University of Thessaloniki

Abstract

On 9 May 2014, some 400 migrants, most of whom petit entrepreneurs and shopkeepers, marched in a demonstration in downtown Athens against enduring police harassment affecting their business. This may be seen as the explosion in a series of anti-immigrant measures taken by successive Greek governments in recent years, at a time when the market downturn amidst economic crisis, austerity, and an overall negative social and political climate has led to deepening difficulties for growing numbers of migrants who make a living in Greece. Nowhere in the country this is more pronounced than in central Athens, where migrant economies have grown silently in the past 20 years or so.

This paper draws on fieldwork research that took place during 2012-13 in order to assess the circumstances of migrant entrepreneurship in the years of the crisis and the ways self-employed immigrants develop in order to cope with the situation they are faced with. The study builds a comparative perspective between migrant-owned and native-owned small businesses in three neighbourhoods of central Athens. Through these, the study unveils three parallel “crises” that predated the current one, even if they are now mingled with its overwhelming dynamics. Firstly, Greece’s “*immigration crisis*”, a product of the way migratory trends have been managed by the State since the early 1990s. This partly relates to the “*crisis of small enterprises*”, major employers of migrant labour in the 1990s, and the challenges posed by internationalisation and large-scale competition. Both are in turn associated to the “*urban crisis of Athens*”, referring to processes of urban development in relation to shifting social and economic geographies in the city.

10ο Διεθνές Συνέδριο της Ελληνικής Γεωγραφικής Εταιρείας
“Μετανάστευση, διεθνικότητα και κινητικότητα στην Ευρώπη την εποχή της κρίσης”
Θεσσαλονίκη, 22-24 Οκτωβρίου 2014, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Αντιμέτωποι με την κρίση: προκλήσεις για τη μεταναστευτική επιχειρηματικότητα στην Αθήνα σε μια εποχή ύφεσης και λιτότητας

Πάνος Χατζηπροκοπίου και Γιάννη Φραγκόπουλος
Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Ανάπτυξης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Περίληψη

Στις 9 Μαΐου 2014, περίπου 400 μετανάστες, στην πλειοψηφία τους μικροεπιχειρηματίες και καταστηματάρχες, διαδήλωσαν στο κέντρο της Αθήνας κατά των επανειλημμένων παρενόχλησεων από την αστυνομία που επηρεάζουν τις επιχειρήσεις τους. Το γεγονός μπορεί να θεωρηθεί ως η κορυφή του παγόβουνου σωρείας αντι-μεταστευτικών μέτρων των ελληνικών κυβερνήσεων τα τελευταία χρόνια, σε μια εποχή που η πτώση της αγοράς, εν μέσω οικονομικής κρίσης, λιτότητας κι ενός συνολικά αρνητικού κοινωνικού και πολιτικού κλίματος, έχει οδηγήσει σε εντεινόμενες δυσκολίες για αυξανόμενο αριθμό μεταναστών που προσπαθούν να επιβιώσουν στην Ελλάδα. Πουθενά στη χώρα δεν είναι εντονότερη αυτή η κατάσταση από ό,τι στο κέντρο της Αθήνας, όπου ηοιμεταναστευτικές οικονομίες έχουν εξαπλωθεί σιωπηλά στη διάρκεια των τελευταίων 20 ετών.

Η παρούσα εισήγηση βασίζεται σε επιτόπια έρευνα που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του 2012-13 και διερευνά τους όρους της μεταναστευτικής επιχειρηματικότητας στα χρόνια της κρίσης και τους τρόπους τους οποίους αναπτύσσουν οι αυτοαπασχολούμενοι μετανάστες προκειμένου να ανταπεξέλθουν. Η μελέτη βασίζεται σε συγκριτική ανάλυση μικρών επιχειρήσεων μεταναστών και Ελλήνων σε τρεις γειτονιές του κέντρου της Αθήνας. Αποκαλύπτονται τρεις παράλληλες «κρίσεις» που προηγήθηκαν της σημερινής, αν και πλέον εξαρτώνται από τη συντριπτική δυναμική της. Πρώτον, η “κρίση της μετανάστευσης” στην Ελλάδα, προϊόν του τρόπου με τον οποίο η μετανάστευση αντιμετωπίστηκε από το κράτος από τις αρχές της δεκαετίας του 1990. Αυτή εν μέρει σχετίζεται με την “κρίση των μικρών επιχειρήσεων”, βασικούς εργοδότες του μεταναστευτικού εργατικού δυναμικού ήδη από τη δεκαετία του 1990, και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σε ένα διεθνοποιημένο πλαίσιο ανταγωνισμού. Και οι δύο συνδέονται επιπλέον με την “αστική κρίση της Αθήνας”, αναφορικά με τις τάσεις αστικής ανάπτυξης σε σχέση με τις μεταβαλλόμενες κοινωνικές και οικονομικές γεωγραφίες στην πόλη.